

Folkhälsomyndigheten

Säkerhetsdatablad smittämnen - Chikungunyavirus

Syfte

Säkerhetsdatablad för smittämnen är en vägledande publikation som beskriver egenskaper hos humanpatogena smittämnen och ger rekommendationer för hantering av dessa i en laboratoriemiljö. Säkerhetsdatabladens fokus är agens i sig samt de risker som förknippas med smittämnet. För mer information om sjukdomar, inklusive uppgifter om diagnostik, hänvisas till Folkhälsomyndighetens sida ”Smittsamma sjukdomar A – Ö” [1].

[Smittsamma sjukdomar A-Ö \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Målgrupp

Dokumentet har tagits fram av Folkhälsomyndigheten och kan fungera som informationsresurs för både den egna personalen och som informationskälla när myndigheten är rådgivande till landets övriga mikrobiologiska laboratorier eller motsvarande verksamheter. Säkerhetsdatabladen kan också användas av annan personal än laboratoriepersonal från organisationer som i sitt yrkesutövande kommer i kontakt med smittämnen.

Namn

Chikungunyavirus.

Akronym(er)

CHIKV.

Riskklass

3 [2].

Sjukdom

Chikungunyavirusinfektion, chikungunya, chikungunyafeber.

Sjukdomen karaktäriseras av feber som kommer plötsligt och tilltagande kraftig ledsmärta. Andra vanliga symtom är muskelvärk, huvudvärk, trötthet och illamående. Många får också hudutslag [1, 3, 4]. Cirka 15 procent av de som smittas av chikungunyavirus får en asymtomatisk infektion, det vill säga inga symtom alls [3].

De flesta tillfrisknar helt från sjukdomen, men vissa drabbas under en period av återkommande ledsmärtor [1, 3].

Allmän information

Chikungunyavirus tillhör genus alphavirus i familjen Togaviridae. Viruspartiklarna bär hölje, är 60 – 70 nm i diameter och har ett enkelsträngat RNA-genom [3, 5].

Virusets naturliga reservoar är myggor av släktet Aedes, framförallt Aedes aegypti och Aedes albopictus [3, 4, 6]. Eftersom dessa myggor är spridda över en stor del av världen förekommer sjukdomen i stora delar av Afrika, Sydostasien, Nord- och Sydamerika samt i södra Europa [4].

Infektionsdos

Okänd.

Smittvägar, naturligt

Chikungunyavirus överförs via bitt från myggor av släktet Aedes. Förutom människor kan flera däggdjur och fåglar fungera som reservoar för viruset [1]. Virusnivåerna i blodet är höga i början av sjukdomsförloppet, vilket gör att viruset lätt kan spridas vidare till nya myggor om den som infekterats blir biten igen [6].

Inkubationstiden är 3 – 10 dygn [1].

Smittvägar, övrigt

Den amerikanska smittskyddsmyndigheten Centers for Disease Control and Prevention rapporterar att fall av laboratorieassocierad smitta med chikungunyavirus förekommit. Både hos personal som hanterar infekterat blod och via aerosol i laboratoriet [7].

Exempel på fall av laboratorieassocierad smittspridning

Nigeria 1963 – 1977

- Händelse: Två laboratorieassocierade fall av chikungunyavirusinfektion. En entomolog och en laboratorieassistent smittas.
- Utgång: Båda tillfrisknar [8].

Dekontaminering

Höljebärande virus är i allmänhet känsliga för 70 procent etanol, natriumhypoklorit, formaldehyd, glutaraldehyd, fenolföreningar, jodföreningar och kvartära ammoniumföreningar, men specifika studier för chikungunyavirus saknas [5].

Viruset är känsligt för värme; 5 minuter i 70°C ger komplett inaktivering [9].

Bioriskaspekter och särskilda skyddsåtgärder

Chikungunyavirus är ett smittämne i riskklass 3 enligt Arbetsmiljöverkets författningssamling. All hantering av, eller arbete med, smittämnet ska ske enligt givna föreskrifter [2].

För regelverk kring transport, se publikationen ”Packa provet rätt”:

- [Packa provet rätt \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

För mer information se, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng:

- [Föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng \(ADR-S\) \(msb.se\)](https://www.msb.se/foreskrifter-om-transport-av-farligt-gods-pa-veg-och-i-terrang)

IATA:s (International Air Transport Association) Dangerous Goods Regulations:

- [Dangerous Goods Regulations \(DGR\) \(iata.org\)](https://www.iata.org/en/operations-cargo/dgr)

Det finns ett vaccin mot sjukdomen som är godkänt för användning i Sverige [1].

Referenser

1. Smittsamma sjukdomar A – Ö; Tillgänglig på: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/>
2. AFS 2023:10; Tillgänglig på: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/afs-202310>
3. Burt F, et. al Chikungunya virus: an update on the biology and pathogenesis of this emerging pathogen. Lancet Infect Dis. 2017 Apr;17(4):e107-e117
4. Chikungunya; Tillgänglig på: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/chikungunya>
5. Pathogen Safety Data Sheets; Tillgänglig på: <https://www.canada.ca/en/public-health/services/laboratory-biosafety-biosecurity/pathogen-safety-data-sheets-risk-assessment.html>
6. Chikungunya virus disease; Tillgänglig på: <https://www.ecdc.europa.eu/en/chikungunya-virus-disease>
7. CDC Yellow Book; Tillgänglig på: <https://wwwnc.cdc.gov/travel/yellowbook/2024/infections-diseases/chikungunya>
8. Tomori O, et. al. Arbovirus infections among laboratory personnel in Ibadan, Nigeria. Am J Trop Med Hyg, 1981. 30(4): p. 855-61
9. Franz S, et. al. Susceptibility of Chikungunya Virus to Inactivation by Heat and Commercially and World Health Organization-Recommended Biocides. J Infect Dis. 2018 Sep 22;218(9):1507-1510

Ansvarsfriskrivning

Informationen i detta säkerhetsdatablad har sammanställts från faktagranskade litteraturkällor. Vi vill ändå påminna om att nya risker med dessa smittämnen kan upptäckas och att informationen i detta säkerhetsdatablad inte kan garanteras vara ständigt uppdaterad.

© Copyright Folkhälsomyndigheten 2025